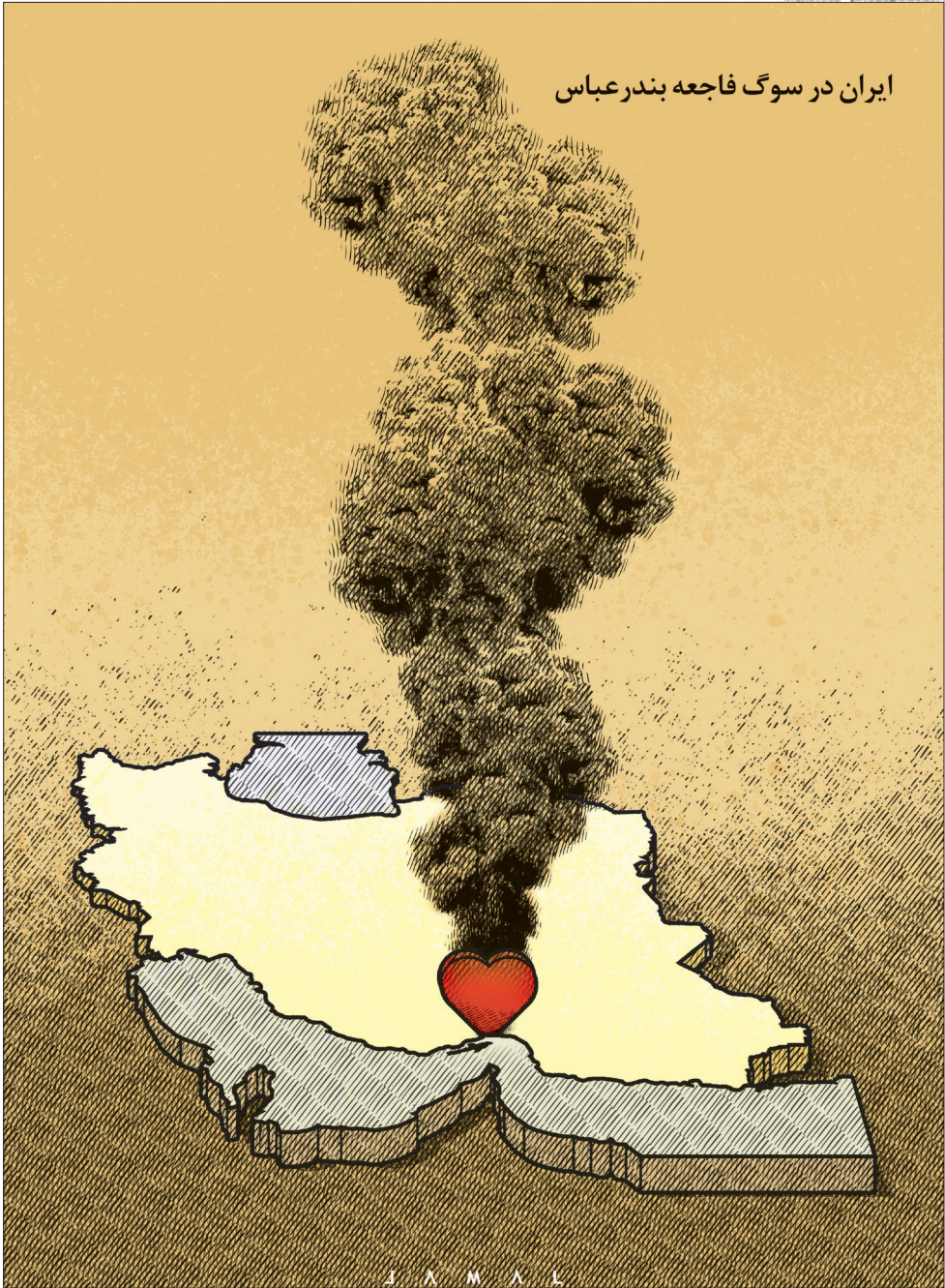
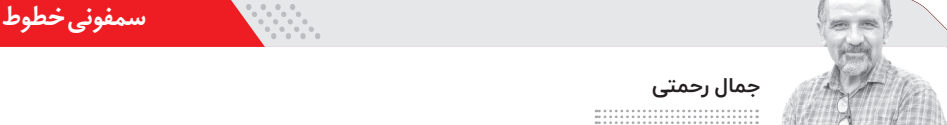

ایران در سوگ فاجعه بندرعباس

بایسته‌های حقوقی جذب سرمایه برای تولید

ابراهیم ایوبی

وکیل دادگستری

امسال از سوی رهبر انقلاب «سرمایه‌گذاری برای تولید» نام‌گذاری شده، در بخشی از پیام نوروزی آمده است: «سرمایه‌گذاری عمدتاً از سوی مردم باید انجام بگیرد - و دولت شیوه‌های مختلفش را برنامهریزی کند - لکن در آن جایی که مردم یا انگیزه‌ای ندارند یا توانایی سرمایه‌گذاری ندارند، دولت هم می‌تواند در این میدان وارد بشود». پس اساس کار، حضور بخش خصوصی است. از سوی دیگر چندی پیش، عباس عراقچی در مقاله‌ای در روزنامه «واشنگتن پست» نوشت: «دروازه‌های ایران به طور کامل برای حضور فعال شرکت‌ها و کسب‌وکارهای بین‌المللی باز است. این محدودیت‌ها از سوی دولت آمریکا و موانع تحمیل شده توسط کنگره است که شرکت‌های آمریکایی را از ورود به بازار ایران، بازاری با فرصت‌هایی در مقیاس‌های تریلیون دلاری بازداشت.» ولی برای جذب سرمایه داخلی و خارجی، پیش‌شرط‌هایی حقوقی لازم است که فهرست‌وار بررسی می‌کنیم:

۱ قانون‌گرایی: مهم‌ترین دغدغه‌هر فعال اقتصادی، آرامش خاطر ناشی از ثبات است. این ثبات و اطمینان خاطر از پایدنی کشور میزبان سرمایه، به قوانین خودباز می‌گردد. متأسفانه کشور ما در این زمینه به‌ویژه در بحران‌هایی مانند انقلاب و جنگ کارنامه قابل قبولی نداشته و مصادره اموال یا تغییر ناگهانی سیاست‌های اقتصادی، سرمایه‌گذاران را سردرگم کرده است. خوشبختانه به تازگی رئیس قوه قضائیه در بخشنامه‌ای، شعب ویژه رسیدگی به پرونده‌های اخلال در نظام اقتصادی کشور را که به روند عادی قانون آیین دادرسی کیفری پایبند نبوندند، منحل نمود.

۲ قوانین و مقررات: تعدد، پراکندگی و تعارض در قوانین، آفت بزرگی برای سرمایه‌گذاران و کارآفرینان است. نظام حقوقی ما با بحران تورم قانون‌گذاری روبه‌روست و هر لحظه امکان تغییر ناگهانی یک‌رویه وجوددارد. مواد مختلفی از «قانون ساماندهی بازار زمین، مسکن و اجاره‌بها» که اردیبهشت سال ۱۴۰۳ تصویب شد، قواعد مالیاتی را تغییر می‌دهد که به دلیل نام متفاوت قانون، شاید حتی برای برخی حقوقدانان هم موضوع قابل تشخیص نباشد. اکنون روزآمدی قوانین مادر مانند «قانون تجارت» (با قدمتی نزدیک به یک قرن!) ضرورت دارد.

۳ حقوق رقابت: رهبر انقلاب در ۲۶ بهمن ۱۳۸۹ «سیاست‌های کلی تشویق سرمایه‌گذاری» را در ۱۱ بند ابلاغ نمودند. در بند پنجم آمده است: «افزایش توان رقابت اقتصادی در داخل و صحنه‌های بین‌المللی از طریق لغو انحصارات غیر ضرور و تقویت ساختار رقابتی»، اما همچنان شرکت‌های بزرگ نظیر خودروسازان به شکل انحصاری فعالیت دارند. از سوی دیگر کارنامه «شورای رقابت» که بر مبنای «قانون سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی» (۱۳۸۶) تشکیل گردیده، آنچنان که انتظار می‌رفت موفقیت‌آمیز نبوده است.

۴ خصوصی‌سازی: با تصویب سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی که در واقع بازنگری غیررسمی در این اصل بود؛ سازمان خصوصی‌سازی کشور شروع به فعالیت نمود و در عمل بنگاه‌های اقتصادی ارزشمند به بخش «خصوصی» (در ظاهر خصوصی و در باطن دولتی) واگذار شد. امروز بازنگری کامل در ساختار و عملکرد این سازمان ضرورت دارد.

۵ همگرایی قوا: تعیین روزهای تعطیل و ساعت رسمی کشور، ساده‌ترین امور اجرایی بوده که مدنظر است صحنه کشمکش نهادهای حاکمیتی قرار گرفته است. انتظار می‌رود در دوران جدید در جهت هماهنگی با جامعه بین‌المللی، تعطیلات رسمی مانند کشور اسلامی امارات به جمعه و شنبه منتقل، و در جهت صرفه‌جویی برق و در نتیجه جلوگیری از قطع برق کارخانه‌ها، نیمه اول سال ساعت، شصت دقیقه به جلو کشیده شود.

۶ حل و فصل اختلافات اقتصادی: به دلیل اطاله دادرسی در دادگستری و اهمیت عنصر «سرعت» در اقتصاد و تجارت؛ روش سنتی حل و فصل اختلاف کارایی ندارد و لازم است با اطلاع‌رسانی، گسترش و تقویت نهادهای داورۃ همچون «مرکز داورۃ اتاق بازرگانی» و «مرکز داورۃ منطقه‌ای تهران»، روش «داورۃ» جایگزین مراجعه به دادگستری شود.

۷ موافقت‌نامه‌های بین‌المللی سرمایه‌گذاری: به دلیل شرایط تحریم، ایران دو موافقت‌نامه بلندمدت با نام‌های «برنامه ۲۵ ساله همکاری‌های مشترک ایران و چین» و «اتفاق جامع راهبردی ایران و روسیه» با متحدين خود امضاء نمود که باید دید در شرایط گشایش اقتصادی احتمالی چه وضعیتی پیدا خواهد کرد. همچنین در سالیان گذشته موافقت‌های دوجانبه سرمایه‌گذاری مشترک میان ایران و سایر کشورها از جمله دولت‌های اروپایی امضاء گردیده است؛ برای نمونه می‌توان به «قانون موافقت‌نامه تشویق و حمایت متقابل از سرمایه‌گذاری بین جمهوری اسلامی ایران و کنفدراسیون سوئیس» اشاره کرد که در ۲۲ فروردین ۱۳۸۰ به مجلس شورای اسلامی رسید. استفاده از ظرفیت این موافقت‌نامه‌ها، نیازمند فعالیت و اطلاع‌رسانی اتاق‌های مشترک بازرگانی است.

حادثه نیز کمیته‌ای برای بررسی علل وقوع رویداد تشکیل شده بود تا ابعاد دلایل این حادثه به طور دقیق بررسی و اعلام شود. مومنی از زمان ورود به بندرعباس، مدیریت عملیات را بر عهده گرفت. با توجه به اهمیت جریان خسارت‌های وارده به اموال مردم، **مجتبی قهرمانی، رئیس کل دادگستری استان هرمزگان**، نیز اظهار داشت: «تمام تلاش ما این است که با کمترین زحمت و دردسر خسارت‌های مالی و صدمات بدنی مردم را جبران کنیم اگر امکان داشته باشد و به نتیجه برسیم کمیسیون‌هایی تشکیل می‌دهیم که بدون پرونده خسارت‌ها را پرداخت کنند و اگر این مورد به نتیجه نرسید قطعاً به‌روش‌های قانونی از طریق تقدیم دادخواست و شکایت حقوق مردم را پیگیری می‌کنیم و هیچ نگرانی وجود ندارد. شرکت‌های بیمه‌گر در محل حضور دارند تقریباً تمام محوطه‌ها تحت پوشش بیمه‌ای هستند و بخشی از خسارت‌ها قطعاً از طریق بیمه‌ها جبران می‌شود.» قهرمانی اظهار داشت: «پیشنهادودرخواست دستگاه قضایی استان به شرکت‌های بیمه این است که با سخت‌گیری کمتری خسارت‌ها را پوشش دهند حتی از مسئولیت‌های اجتماعی شرکت‌های بیمه‌برای جبران خسارت‌ها در این زمینه استفاده شود، همچنین پیشنهاد می‌کنم که اگر ممکن باشد شرکت‌های بزرگ خودروساز کشور پای کار بیایند و از باب مسئولیت اجتماعی خودروهایی را که محصول شرکت‌های خودآن‌هاست، بازسازی کنند تا بخشی از تألّامات و آسیب‌هایی که شهروندان ما متحمل شدند جبران شود.»

▼ بندر شهید رجایی فعال است

فرزانه صادق مالواجرد، وزیر راه و شهرسازی که عصر روز شنبه وارد

بندرعباس شد و از محل حادثه بازدید کرده بود، صبح دیروز در گفت‌وگوی زنده تلویزیونی از ادامه فعالیت بندر شهید رجایی خبر و ضمن ابراز همدردی با خانواده‌های داغدار این حادثه، گفت: «بخش‌های مختلفی در این بندر فعالیت دارد که روز گذشته فقط یکی از آنها دچار حریق شد. در سایر زون‌ها فعالیت‌های بارگیری و تخلیه سوختی، فلزای و کانتینری طبق روال گذشته در حال انجام است.» صادق با اشاره به بازدید میدانی خود از محل حریق با حضور وزیر کشور و رئیس سازمان مدیریت بحران کشور، تصریح کرد: «با رشادت‌ها و تلاش‌های همه عزیزان امداد و نجات، اطفای حریق پیشرفت خوبی داشته است و آتش به زودی مهار خواهد شد و اوضاع تحت کنترل است. اقدامات اطفای حریق مطابق دستورات وزیر کشور و مدیریت بحران در حال انجام بوده، جابه‌جایی‌ها تحت کنترل در حال انجام است و با همدلی و هماهنگی همه نیروهای نظامی، انتظامی و آتش‌نشانان، مهار آتش در حال انجام است.»

▼ اعلام عزای عمومی

روز گذشته ایند را هر مزگان عزای عمومی سه‌روزه اعلام شد. پس از آن نیز دولت یک روز عزای عمومی سراسری اعلام کرد. انجمن سینماداران عصر دیروز اعلام کرد که سینماهای کشور امروز دوشنبه ۸ اردیبهشت به‌منظور همدردی با مردم بندرعباس و تسلیت به قربانیان حادثه اسلحه شهید رجایی تعطیل هستند. فستیوال کوچه که این روزها در بوشهر برگزار شده و مورد توجه مثبت و منفی رسانه‌ها و فعالان مجازی قرار گرفته بود نیز به احترام مردم بندرعباس، پایان زودهنگام این برنامه را اعلام کرد. شنبه‌شب و ساعتی بعد از وقوع این حادثه، برنامه فستیوال کوچه تغییر کرد و آئین عزاداری سنج و دمام و دسته عزاداری جایگزین آن شد. **عبدالکریم حسین‌زاده، معاون رئیس‌جمهور در امور توسعه روستایی و مناطق محروم کشور** در واکنش به این تغییر برنامه در توئیتر نوشت: «فستیوال کوچه در سوگ بندرعباس رخت عزا به تن کرد، بی آنکه هیچ آئین‌نامه و الزام و دستوری در کار باشد. به شعور عمومی این مردم باید اعتماد کرد. آنها خود بهتر از هر کسی می‌دانند در هر موقعیتی چه باید بکنند.»

ما معتقدیم که آقای زاکانی و حامیان ایشان در انتخابات ۱۴۰۵ لیستی دارند و من کمپین تهران دوست‌داشتنی» را در چارچوب یک پروژه تبلیغاتی برای آن لیست می‌دانم. اگر شهروندان تهرانی با انتخابات قهر کنند این لیست شانس پیروزی خواهد داشت. پیامدهای پیروزی لیست شهردار برای شوراها چه پیامدی خواهد داشت؟ این است که به جای آن که نماینده مردم شهردار را انتخاب کنند، شهردار نمایندگان مردم را انتخاب می‌کند، آن هم از طریق مهندسی انتخابات. مسئله مهندسی انتخابات که مهم است و از مسیر شکل می‌گیرد که ما شاهد حمایت‌ها، پشتیبانی‌ها و اقداماتی هستیم که بخشی از آن را مرتبط با انتخابات ۱۴۰۵ می‌دانیم و امیدواریم شهروندان حضور پرشور داشته باشند تا شاهد یک انتخابات واقعی در سال ۱۴۰۵ باشیم.»

▼ برنامه چهار ساله بلا تکلیف است

اما معضلات تمدید غیرکارشناسی دوره شوراها به مدت ۱۰ ماه حالایکی پس از دیگری عیان می‌شود. **ناصر امانی، عضو شورای شهر تهران** در این نقده به برنامه چهارم و سرگردانی یک‌ساله شهر اشاره کرده و گفت: «امسال، آخرین سال اجرای این برنامه را طی می‌کنیم. طی این چهار سال، هیچ گزارشی از عملکرد مدیریت شهری در حوزه برنامه (به‌طور جامع) ارسال نشده است. البته برخی گزارش‌های موردی ارسال شده، اما گزارشی جامع که کل برنامه را دربر بگیرد و در صحن شورا به اطلاع اعضای شورا و شهروندان عزیز شهر برسد، ارائه نشده است. گزارشی که مشخص کند ما در ارتباط با برنامه چه اقداماتی انجام داده‌ایم، چه میزان از احکام برنامه اجرا شده، چه میزان پیشرفت داشته‌ایم و در کجاها نقص وجود داشته است. به نظر می‌رسد لازم است ذکر داده شود که شهرداری تهران یک گزارش جامع از اجرای برنامه تهیه و به شورا ارسال کند. این گزارش توسط کمیسیون‌های تخصصی شورا بررسی شده و در سال پایانی، در صحن شورا به اطلاع مردم برسد.»

او افزود: «کنته دوم در باره وزارت کشور است. زمانی که مدت برنامه‌ها را از پنج سال به چهار سال کاهش دادند، استدلال این بود که هر دوره مدیریت شهری، برای خودش برنامه تنظیم و همان را اجرا کند. اما با توجه به تعویق انتخابات شورا به سال آینده، اکنون ما باید امسال مجدداً برای دوره بعد برنامه‌ریزی کنیم که معنایش این است که یک سال از برنامه توسط مدیران بعدی، آن هم براساس برنامه‌ای که ما مصوب کرده‌ایم، اجرا شود؛ یا اگر برنامه‌ای تنظیم نکنیم، دوره بعدی بدون برنامه مدون شروع خواهد شد و مسئولان وقت مجبور خواهند بود یک سال را صرف تنظیم برنامه جدید کنند. این مسئله اکنون به یک ابهام تبدیل شده و به نظر می‌رسد باید برای آن تدبیری اندیشیده شود.»

ایرانی یعنی این...

درباره عکسی از اهدای خون بعد از حادثه بندرعباس

امیر جدیدی

عکاس و روزنامه‌نگار

محمدعلی جمال‌زاده کتابی به اسم «خلقیات ما ایرانیان» دارد. در حقیقت این کتاب اثری انتقادی نسبت به رفتار ایرانیان است. در بخش‌های مختلف «خلقیات ما ایرانیان» نظر ۲۹ نفر از اروپائیان را نسبت به ایرانیان بیان کرده است. کتابی که همچون آینه‌ای بی‌رحم همه زخم‌ها، ضعف‌ها و کاستی‌های ایرانی جماعت را توی صورتش می‌زند. در سطر سطر کتاب، حرف این است که ایرانیان مردمانی دروغگو، متملق، بی‌رحم، کین‌توز، منافق، بوقلمون صفت، بی‌ثبات و خیلی بدتر از این‌ها که نوشتم هستند، طوری که انگار ملت ایران سراپا در تار عنکبوت ضعف و ندامت‌کاری گرفتار است. راستش را بخواهید گاهی موقع خواندن کتاب با گویندگان همذات‌پنداری می‌کنید و به آن‌ها حق می‌دهید. اما ته ماجرا حقیقتاً حالتان گرفته می‌شود. آن وقت است که با خودتان فکر می‌کنید آیا این تصویر، همه‌ی آن چیزی است که از روح ایرانی می‌توان دید؟ آیا می‌شود پهنای بی‌کران دل‌های ایرانی‌را، تنها در تنگنای این قضاوت‌ها خلاصه کرد؟ درباره نقد می‌گویند که عین زهر مار تلخ است. باز عده‌ای می‌گویند عین آینه است. آینه‌ای که اگر عبیت را توی صورت زده، نشکنتش، بلکه نفس خود بشکن و آدم شود. اما در میان سال‌ها زندگی و رفتارشناسی جمعی گاهی صحنه‌هایی به چشم می‌آید که نشان می‌دهد آینه نقد خیلی هم صاف و راست و درست نبوده است. گویی این آینه از قبل شکسته و زنگار داشته و تنها بخشی از حقیقت را نشان ما داده است.

ایرانی هر چقدر دور و بی‌رحم، همان مردمی است که در روزهای زلزله، شب و روز نمی‌شناسد و دست‌های خسته‌اش را بی‌دریغ به سوی همونوش دراز می‌کند. ایرانی هر اندازه دروغگو و کین‌توز، همانی است که در دل کویر، لقمه‌ی نان‌ش را دو نیم می‌کند تا دیگری را سیر کند. ایرانی هر چقدر خسته، تشنه و نامرد ده‌مانی است که ساعت‌ها توی صف می‌ایستد و شیر جانش را به هم‌وطنش هبه می‌کند. می‌گویند بزرگش نخوانند اهل خرد که نام بزرگان به زشتی برد اما دوست دارم روح جمال‌زاده و همه آن‌هایی که پشت حرف زند را احضار کنم و این عکس را نشان‌شان دهم و بگویم ایرانی یعنی این. می‌خواهم بگویم خلقیات ما ایرانیان، هر چند با نگاهی هشدار دهنده نوشته شده، اما تصویری ناتمام و ابتر است. واقعیت این است که آن نقل‌های کتاب در واقع نیمه خالی لیوان را نگاه کرده و در سایه نشسته و آفتاب‌های روشن این مردم را ندیده است.

عکس: نژدین همت‌زاده/ایسنا